

Visitationspredikan, Tierp-Söderfors församling

20 november 2022, Domsöndagen, Andra årgångens texter

Söndagens tema: Kristi återkomst

Visitationens tema: Församling i framtiden. På spaning efter det okända

Om du skulle välja en bild som symboliserar Tierp-Söderfors församling – vilken bild skulle du välja då? Den frågan ställde jag till de anställda och till några av de förtroendevalda när vi möttes för en dryg vecka sedan. Jag gjorde det lite lättare för dem – eller kanske lite svårare – genom att jag lade ut ett 30-tal vykort på det stora bordet som vi samlades omkring. Det var bland dessa vykort som var och en fick välja sin bild av Tierp-Söderfors församling.

Jag blev lite överraskad över att det var så många som valde ett svartvitt fotografi med två nakna och vindpinade träd som står tätt sammantvinnade med varandra i blåsväder. Jag tycker själv av den bilden symboliserar motvind, missmod och uppgivenhet men det visade sig att det inte var känslor eller erfarenheter av det slaget som fick dem som valde detta vykort att fastna för det. I stället sa de ungefär så här när de berättade varför de hade valt den här bilden.

Tierp-Söderfors församling har ett välutvecklat rotsystem som sträcker sig långt bakåt i tiden och djupt ner i det liv som Gud och människor delar här i trakterna. Man kan säga att här finns det inte bara ett ankare i Engelska parken utan också en fast förankring i en mängd olika sammanhang som ni delar med varandra. Här i församlingen finns också en varm och stark gemenskap. Utifrån valet av vykort var det någon som beskrev det som att ni som bor och verkar här är nära sammanflätade med varandra liksom grenarna på träden som står tätt intill varandra. Därför är det helt naturligt för er att samverka och samordna er kring både evenemang och utmaningar som finns här i bygderna.

När vi idag avslutar biskopsvisitationen vill jag sammanfatta och fördjupa våra reflektioner kring Tierp-Söderfors församling – idag och i framtiden – med hjälp av vykortet med de två träden. Jag föreställer mig spontant att träden har fångats på bild när det är höst eftersom det finns ytterst få blad på grenarna. De löv som finns saknar dessutom både färg och form. Bilden är lika trist, livlös och deprimerande som hösten är för många människor.

När jag mötte de anställda och några av de förtroendevalda för att reflektera kring Tierp-Söderfors församling med hjälp av vykort insåg jag att bilden av träden också kan uppfattas på ett helt annat sätt. Ett par av dem som valde detta vykort tänkte spontant på våren. Kanske beror det på att vi befinner oss i jordbruksbygder. Här är hösten inte bara skördens tid utan dessutom förutsättningen för ny sådd och vårbruk.

Ett par av dem som var med i samtalet fastnade för vykortet med träden eftersom de var nyfikna på löven som håller på att växa fram på grenarna. De undrade entusiastiskt hur vi på bästa sätt kan vårda träden som är Tierp-Söderfors församling så att de grönskar, sjuder av liv och sprider sin färgprakt både i himlen och här på jorden. Det som för mig var ett foto av hösten och livet som tynar bort var alltså för dem en bild av våren och livet som återvänder. Det ljus som jag uppfattade som bortflyende var för dem en soluppgång.

När vi idag firar domsöndagen omges vi av en liknande dubbelhet i perspektiven. Vi firar samtidigt Kristi återkomst – livets återvändande – och onskans, dödens och dödsrikets undergång. Många människor förknippar främst domsöndagen med skräck och fasa. Det är

inte särskilt konstigt eftersom många av våra kyrkmålningar gestaltar Kristi domslut över oss och världen genom att avbilda plågor och evig eld med en imponerande detaljrikedom. Kanske var det därför som jag blev extra nyfiken på en av målningarna i Tierps kyrka. I samband med visitationens inledande morgonbön satt jag och bläddrade i ett litet guidehäfte och det var då jag fann den. Den presenteras som ”Fragment av Yttersta domen, målningar av Kristus” och den finns på västra väggen. Jag dubbelkollade med vaktmästarna vilken vägg som är den västra och sedan gick jag dit för att leta. Jag tyckte nog att jag kunde urskilja fragment av såväl den yttersta domen som Kristus, precis som guidehäftet angav, men riktigt säker kunde jag inte vara. För mig blev det en påminnelse om att vi, med våra begränsade ord och bilder, inte exakt eller helt och fullt kan beskriva vad Kristi återkomst innebär. Vissa fragment framträder tydligt genom Bibelns texter. De fragmenten hjälper oss att vända oss i rätt riktning och leta på rätt ställe men den fullständiga bilden förblir okänd för oss.

I Bibelns beskrivningar av dödens undergång och den nya tillvarons födelse betonas att den yttersta domen och Kristus alltid ska förbindas med varandra. Det är honom och ingen annan som Gud har gett makt att hålla dom – precis som Jesus säger i dagens evangelietext. Under visitationen har vi fört flera samtal om hur lätt det är för oss människor att döma varandra och kanske också oss själva på ett ogudaktigt sätt. Vid panelsamtalet som vi hade när vi samlades till Café Existens var det flera som uttryckte sin oro över att klimatet eller attityden mellan oss människor har hårdnat. Vi behöver mjuka upp synen på varandra var det någon som sa. Vi behöver sippra in i varandra var ett annat uttryckt som användes.

När vi besökte Bruksskolan här i Söderfors kom vi också in på hur vi bemöter och behandlar varandra. Filippa, Elsa, Annie och Tyra tog oss med på en rundvandring. Utanför ett av klassrummen fanns en plansch med texten: ”Det du vill att din kompis ska göra för dig ska du också göra för din kompis.” Där och då tänkte jag att detta är vad Jesus säger när han sammanfattar vad Gud vill att vi ska göra, hur Gud vill att vi ska vara. Här och nu tänker jag att den planschen också skulle kunna vara bildtexten till den vision som tecknas i dagens episteltext. Visionären eller författaren till Uppenbarelseboken beskriver hur var och en dömdes efter sina gärningar. Det som står i livets bok – i livets tjänst – fäller avgörandet.

Hur vi ska agera och prioritera för att stå i livets tjänst var en fråga som kom upp när vi besökte Erasteel. Där berättade man om företagets prioriteringsordning. Den sammanfattas i tre ord som alla börjar på P: people, planet och profit. Att orden kommer i just den ordningen fäller avgörandet. När man fattar beslut i företaget ska man i första hand tänka på människor. I andra hand ska man tänka på vår planet och först i tredje hand ska man tänka på profiten, den ekonomiska vinsten.

People, planet, profit – i den ordningen – är tre viktiga ledord som Erasteels anställda kan återvända till när de jobbar aktivt med att hitta nya arbetssätt. Vilka ledord eller prioriteringar som ska vara den gemensamma utgångspunkt för Tierp-Söderfors församling när ni tar sikte mot framtiden är en fråga som har gått som en röd tråd genom hela biskopsvisitationen. Det samlande temat för visitationen har varit ”Församling i framtiden. På spaning efter det okända.” Arbetet med den nya församlingsinstruktionen fick prägla både mitt möte med de anställda och några av de förtroendevalda och mina samtal med hela kyrkorådet.

I det arbetsmaterial som hittills har växt fram föreslås att församlingen inom den närmsta tiden framför allt ska prioritera att utveckla barn- och ungdomsverksamheten, att utveckla församlingens delaktighet i samhället och att utveckla samtalsgrupper. Utifrån den statistik

som jag har tagit del av inför visitationen och mot bakgrund av det som jag har fått vara med om när jag har varit här kan jag konstatera att det är kloka och välmotiverade prioriteringar. De kan ligga till grund för ett växande engagemang i församlingslivet.

Statistiken visar bland annat att för fem år sedan var det drygt 60% av antalet nyfödda barn här i församlingen som döptes. Förra året var den siffran nere i ungefär 20%. Vi förstår alla att pandemin är en förklaring till att andelen nyfödda barn som döps har sjunkit så snabbt och så drastiskt. Numera talar vi ibland lite slarvigt om att vi behöver ”döpa i kapp”. Med det uttrycket menar vi att vi nu aktivt behöver erbjuda dopets gåva också till de barn som föddes under pandemin och ännu inte är döpta. Ibland kopplas sådana satsningar ihop med våra prognoser för ekonomi och medlemsutveckling.

Domsöndagens texter påminner oss om att uppdraget att ”döpa i kapp” eller att aktivt erbjuda dopets gåva inte främst handlar om profit, om Svenska kyrkans medlemsavgifter i framtiden. I stället handlar det om människor, people, och om våra möjligheter att tillsammans med Gud och varandra ta ansvar för vår planet. När någon döps ber vi att Gud, som ensam räddar från allt ont, ska skriva hennes eller hans namn i Livets bok och bevara henne eller honom i sitt ljus, nu och alltid. Den gemenskap som finns i dopet kan beskrivas med samma ord som användes vid Café Existens. I dopet sipprar Gud och människor in i varandra. I dopet innesluts vi i det eviga liv som Fadern delar med sig av till Sonen. Helig Ande levandegör det livet i oss, redan här och nu, och väcker den tillit till Gud som vänder oss åt rätt håll i livet.

Vid Café Existens konstaterades att ”tillit” är ett ord som är detsamma oavsett om man läser det framlänges eller baklänges. Idag på domsöndagen påminns vi om att vi med tillit kan möta framtiden – även om den alltid är okänd för oss – eftersom Guds tidsperspektiv är lite bak- och framvänt sett ur vårt mänskliga perspektiv. Kristus, som en gång ska återkomma, har redan kommit och han kommer också till oss idag i nattvardens bröd och vin. I dopet och tron lever vi redan i det eviga liv som vi hoppas på. På den yttersta dagen kommer vi inte att ställas inför en domare som är en främling för oss. Vi kommer i stället att mötas av Kristus som har kommit, som nu vandrar tillsammans med oss och som lever i oss för evigt. Därför kan vi leva i tillit också när vi omges av fragment av den yttersta domen.

I aktuella numret av församlingsbladet Kyrkforsen är temat ”Allt har sin tid”. Under visitationen har vi reflekterat över vad det är tid för just nu här i Tierp-Söderfors församling. Så här i slutet av visitationen och kyrkoåret kan den frågan preciseras ytterligare med hjälp av dagens episteltext. Vad är det som en gång var ett levande församlingsliv här och som nu oåterkalleligen är borta? Vad behöver vi satsa på för att hörsamma Guds kallelse när Gud vänder sig till oss idag med orden: ”Se, jag gör allting nytt”?

En slutsats som vi tillsammans har dragit under visitationen är att ni behöver prioritera arbetet med en ny församlingsinstruktion. Ni behöver skriva ner vad ni tillsammans ska utveckla och vad ni inte ska lägga era begränsade resurser på. Därför kommer Uppsala stift i första hand att prioritera att stödja er i arbetet med att ta fram en ny församlingsinstruktion som en uppföljning av visitationer. Det betyder att vi kommer att försätta att finnas vid er sida också i framtiden. Vi är tätt sammantvinnade med varandra, precis som de två nakna och vindpinade träden på vykortet.

Den som ser de båda träden i blåsvädet kanske tänker att bilden symboliserar hur tiden håller på att rinna ut för både Uppsala stift och Tierp-Söderfors församling. Nu är hösten här och undergången är nära. Under mitt besök här har ni gett mig en annan tolkning av vykortet som

stämmer mycket bättre överens med domsöndagens befriande budskap. Både domsöndagen och våra samtal kring vykortet bärs av insikten att hösten är förutsättningen för våren. I Guds rike sammanfaller det som är slutet med en ny början. Därför kan vi leva i tillit. Gud vänder oss åt rätt håll i livet och förankrar oss redan nu i den framtid där Gud blir allt i alla.

Karin Johannesson
Biskop i Uppsala stift